

† Bohumil Sobotík, *Bouře lidu na Hlučínsku v září 1848.* (K tisku připravil J. Bakala.) (Slezský sborník 1966, čís. 3, str. 341–347.)

Tuto zprávu píš i z dvojího důvodu. Především proto, že mám za vhodné, aby i náš Sborník takto připomenul svým čtenářům památku 14. ledna 1966 v Opavě zemřelého B. Sobotíka, jednak však také proto, že příspěvek, na nějž takto upozorňuji, je sice jen drobný a materiállové povahy, má přitom však některé nevšední vlastnosti. Je obsahově nepochybně cenný a charakteristický pro Sobotíkův plodný vztah k pramenům historickým. Řekl bych to i jinak: příspěvek musí čtenáře zaujmout, ba dojmout, po dvojí stránce. Jednak se totiž týká historie českého Hlučínska, k němuž má přece mnoho českých lidí (alespoň starší generace) hluboko zakotvené citové vztahy, jednak tento příspěvek znovu dokumentuje svým svým zrodem i osudy svého zrodu velké a cenné poučení: že totiž zápal pro vědu vítězí nad vším, tedy i nad smrtelnou nemocí.

Je nespornou zásluhou Sobotíkovou, že v posledních týdnech svého života myslil na to, jak by z papírů někdejšího pruského ministerstva vnitra, ležících v Postupimi, vydobyl dotud neznámé a při tom cenné dokumenty z historie revolučního Hlučínska v r. 1848. A je zásluhou J. Bakaly, že umožnil, když zůstal v pozůstalosti Sobotíkově nehotový rukopis příspěvku, vydání tohoto posledního článku v dlouhém řetězu darů, které od B. Sobotíka přijalo jeho Slezsko a s ním celá naše historická věda.

Jindřich Šebánek

Codices selecti phototypice impressi. Akademische Druck- und Verlagsanstalt Graz.

Vydavatelská činnost známého rakouského Akademického nakladatelství v Štýrském Hradci obohatila v posledních letech velmi významným a nevšedním způsobem knižní trh v oblasti humanitních věd. Vedle prací původních tu totiž vyšla řada přetisků střežných děl ediční¹ soupisových, monografických i souborných starší (na dnešním knižním trhu vesměs nedostupné) literatury jednotlivých vědních oborů. Sama myšlenka, zpřístupnit modernímu badání formou přetisku základní, dosud hodnotné práce dřívějšího badání, není zajisté ani nová ani v sou době vydavatelské praxi (díky dnešním technickým možnostem) nikterak neobvyklá. Počin Akademického nakladatelství však od jiných podobných pokusů odlišuje jedna důležitá skutečnost, totiž systematicčnost celého záměru, realizovaná v úzké spolupráci s významnými badateli domácími i zahraničními. Soustavnost ediční práce na tomto poli dává naději, že modernímu badateli se tu dostane během let do rukou celý soubor trvalých hodnot písemnictví jeho oboru. Podíl předních vědců na koncepci edičního programu pak skýtá záruku, že půjde o hodnotný výběr, odpovídající též potřebám současného vědeckého badání.² Nás však zde bude blíže zajímat jiný velký ediční podnik tohoto nakladatelství, který se pohybuje na poněkud odlišném poli (i když má společné rysy s celkovou koncepcí Akademického nakladatelství) a znamená pro badatelskou veřejnost rovněž velký přínos.

Ediční řadou, nazvanou *Codices selecti phototypice impressi*, sleduje nakladatelství jeden nadmíru významný cíl: zpřístupnit badatelům formou dokonalých reprodukcí vzácné rukopisné památky, a to vždy v celém jejich rozsahu a věrné podobě. Záměr nakladatelství i tu v mnohém navazuje na podobné ediční podniky dob dřívějších³ a má jistě své paralely i v některých díleších pokusech současných, avšak svou koncepcí a šíří záběru slibuje být dílem mimořádně úrovně a rozsahu. Vedení ediční řady, v jehož čele stojí profesor university ve Štýrském Hradci F. Sauer a generální ředitel vídeňské Národní knihovny J. Stummvoll, rozděluje v úvahu přicházející kodexy zásadně do tří velkých skupin. Do první skupiny (A) náležejí rukopisy, jejichž pramenný význam tkví především v umělecké stránce jejich provedení (obrazové rukopisy). Druhou skupinu (B) představují kodexy důležité z hlediska obsahového (textového). Postaví třetí skupiny (C) je poněkud speciální. Zatím co v případě uvedených prvních dvou skupin (A, B) půjde vždy výhradně o kodexy pocházející svým vznikem z oblasti evropské kultury, je třetí skupina vyhrazena pro rukopisná díla jiných kultur (v první fázi se zde dostalo místa rukopisům z oblasti Střední Ameriky). Výběr látky je na počátku přirozeně veden hlavně z bohatých sbírek rakouských knihoven v čele s Národní knihovnou ve Vídni. Objevily se však již edice rukopisů zahraničních knihoven, jejichž podíl bude pochopitelně v této řadě stále více narůstat. Snaha o poskytnutí co nejdokonalější náhrady originálu se neomezuje pouze na vysoce kvalitní reprodukci obrazu či textu, nýbrž sleduje i vnější podobu rukopisné knihy. Jednotlivé listy kodexu i jeho vazba jsou zpracovány podle vzoru originálu. U rukopisů, které nemají starou vazbu, je použita za vzor vazba jiného rukopisu téže časové i místní proveniencí. Jednotlivé kodexy jsou vždy provázány obsáhlým kodikologickým komentářem z pera předních domácích i zahraničních odborníků. Komentář zpravidla uvádí každou edici, pouze v případě obrazových rukopisů — ve snaze co nejvíce zachovat charakter originálu — tvoří zvláštní svazek. Vydávané svazky nejsou, bohužel, číslovány pro každou řadu odděleně,